

MĀCĪBU SATURS KULTŪRAS STUDIJU JOMĀ VIDUSSKOLĀ

PAMATA LĪMENIS (10. klase)

1.	
<i>Valsts izglītība satura centra (VISC) projekta teksts</i>	<i>Kultūras pedagogu biedrība ieteiktie labojumi (papildinājumi sarkanā krāsā)</i>
Apzinoties un izprotot kultūras piederību, veidojas individuālā, kopienas, tautas, valsts (nacionālā) identitāte	Apzinoties un izprotot kultūras būtību , kultūras piederību, veidojas individuālā, kopienas, tautas, valsts (nacionālā) identitāte.
<p>1.1 Dažādās ikdienas praksēs ~~izmanto~~ mūsdienu nacionālos, etniskos un interešu kopienu simbolus, zīmes un pamato savu saikni ar tiem. Salīdzina un raksturo Eiropā dzīvojošo tautu un nāciju (~~Lietuva, Igaunija un/vai citas valstis~~) identitātes zīmolus, kas izpaužas ikdienas dzīves kultūrā un mākslas praksē.</p> <p>1.2 ~~Sadarbībā ar domubiedru grupu~~ definē savu personisko kultūras piederību, pamatojoties un individuālo rīcības motivāciju un uzvedības modeļa pašvērtējumu reālajā un digitālajā vidē.</p>	<p>1.1 Apzinās ikdienas praksē lietojamo mūsdienu Latvijas nacionālos, etniskos un interešu kopienu simbolus, zīmes, tradīcijas. Salīdzina un raksturo dažādu tautu un nāciju identitātes pazīmes, kas izpaužas ikdienas dzīves kultūrā un mākslā.</p> <p>1.2 Apzinās savu kultūras piederību – Latvijai un Eiropai - un sadarbībā ar citiem meklē kopīgo un atšķirīgo salīdzinot ar citām kultūrām, pamatojoties uz individuālo rīcības motivāciju un uzvedības modeļa pašvērtējumu reālajā dzīvē un digitālajā vidē.</p> <p>1.3 Apzinās Latvijas valsts (nācijas) identitāti raksturojošās pazīmes un vērtības.</p> <p>1.4 Izprot kultūras jēdziena daudzveidīgās nozīmes. Izprot un analizē kultūras un civilizācijas jēdzienu atšķirības un savstarpējo saistību.</p>
2.	
<i>VISC</i>	<i>KPB</i>
Iepazīstot un piedzīvojot mūsdienu kultūras artefaktus (kultūras fenomenus un procesus), vērtības, rituālus, svētkus, simbolus (arī mitoloģiskos, reliģiskos), zīmes, varoņus, iespējams raksturot kultūru.	
<p>2.1 ~~Pēc izvēlētiem kritērijiem~~ salīdzina savu kultūru ar kādas citas tautas, reģiona, novada kultūru vai subkultūru un raksturo to atšķirības. Klātienē pēta kultūras vērtību, rituālu, svētku, simbolu, zīmju izpausmes dažādās telpiskās vidēs: pilsētā vai lauku vidē. Ar konkrētiem piemēriem raksturo vides kultūras atšķirības, ar tām saistītās ~~problēmsituācijas un grupā~~ ~~modelē~~ to risināšanas iespējas.</p> <p>2.2. Saskata kultūras zīmju un simbolu izpausmes daudzveidīgās audiovizuālās izpausmēs – reklāmās, TV, kino un foto mākslā, interpretē to nozīmi. Mērķtiecīgi un kritiski analizē, kā sociālie un ~~citā~~ ~~mediji~~ savā saturā izmanto dažādu kultūras vēsturisko periodu kultūras ~~fenomenus~~.</p> <p>2.3 Diskutē un ~~atstāt atšķirīgus~~ viedokļus par kultūras vērtībām, dzīvesveidu un uzvedības modeļiem. ~~Saskata~~ savu vienaudžu dzīves veidā dažādu subkultūru izpausmes.</p>	<p>2.1 Salīdzina savu kultūru ar kādas citas tautas, reģiona, novada kultūru vai subkultūru un raksturo to atšķirības. Klātienē pēta kultūras vērtību, rituālu, svētku, simbolu, zīmju izpausmes dažādās vidēs: pilsētā, laukos, muzejā, digitālajā vidē. Ar konkrētiem piemēriem raksturo vides atšķirības dažādās kultūrās un ar tām saistītās problēmsituācijas, un apspriež to risināšanas iespējas.</p> <p>2.2. Saskata kultūras zīmju un simbolu izpausmes daudzveidīgās audiovizuālās izpausmēs – reklāmās, TV, kino un foto mākslā, interpretē to nozīmi. Mērķtiecīgi un kritiski analizē, kā sociālie un plašsaziņu līdzekļi savā saturā izmanto dažādu vēsturisko periodu, kultūras laikmetu un stilu mantojumu.</p> <p>2.3. Ar izpratni diskutē par atšķirīgiem viedokļiem par kultūras vērtībām, dzīvesveidu un uzvedības modeļiem. Analizē dažādu kultūru izpausmes savu vienaudžu dzīvesveidā.</p>
3.	
<i>VISC</i>	<i>KPB</i>

<p>Kultūras mantojuma, tradīciju pārmantošana un pārradīšana jeb jaunrade notiek individuāli, kopienas, tautas un valsts līmenī (apzinot kultūras mantojumu un tradīcijas, var pārmantot un pārradīt jaunradē individuāli, kopienā, tautas un valsts līmenī).</p>	<p>Kultūras mantojuma, tradīciju pārmantošana, interpretācija un jaunrade notiek individuāli, kopienas, tautas un valsts līmenī.</p>
<p>3.1. Pamato viedokli par cilvēces kultūras mantojuma nozīmi un nepieciešamību 21.gs. Analizē mantojuma un tradīciju jēdzienu saistībā ar personisko pieredzi. Izvērtē savas individuālās, ģimenes un skolas iespējas un atbildību tradīciju un kultūras mantojuma pārmantošanā. Atpazīst un mērķtiecīgi izmanto spilgtākos Latvijas materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma elementus.</p> <p>3.2. Īsteno pētniecības un līdzdalības aktivitātes atmiņas institūcijās (muzeji, arhīvi, bibliotēkas), pauž savu viedokli par šo institūciju darbības mērķiem un jauno tehnoloģiju nozīmi to darbā. Mērķtiecīgi atlasa, lieto un salīdzina daudzveidīgus digitālus avotus (digitāli arhīvi, muzeji, bibliotēkas) kultūras satura apguvei.</p> <p>3.3. Patstāvīgi un sadarbībā ar vienaudžiem iegūst informāciju par Latvijas kultūras kanonā iekļautajiem artefaktiem, novērtē to kompleksu saikni ar citām kultūras vērtībām. Definē, kuras kultūras vērtības ir personiski nozīmīgas, un modelē tām atbilstošas pārmantošanas iespējas. Kritiski izvērtē un lieto papildinformāciju, kas iegūta no valsts un pašvaldību iestādēm, NVO, viedokļu līderiem par attieksmi pret kultūras mantojumu.</p>	<p>3.1. Pamato viedokli par cilvēces kultūras mantojuma nozīmi un nepieciešamību 21.gs. Analizē mantojuma un tradīciju nozīmi personiskajā pieredzē. Izvērtē savas individuālās, ģimenes un skolas iespējas un atbildību tradīciju un kultūras mantojuma pārmantošanā. Atpazīst un mērķtiecīgi izmanto spilgtākos Latvijas materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma elementus.</p> <p>3.2. Īsteno pētniecības un līdzdalības aktivitātes atmiņas institūcijās (muzeji, arhīvi, bibliotēkas), pauž savu viedokli par šo institūciju darbības mērķiem un jauno tehnoloģiju nozīmi to darbā. Mērķtiecīgi atlasa, lieto un salīdzina daudzveidīgus digitālus avotus (digitāli arhīvi, muzeji, bibliotēkas) kultūras satura apguvei.</p> <p>3.3. Patstāvīgi un sadarbībā ar vienaudžiem iegūst informāciju par Latvijas kultūras kanonā iekļautajiem artefaktiem, novērtē to saikni ar citām kultūras vērtībām. Definē personiski nozīmīgas kultūras vērtības. Kritiski izvērtē, izsaka attieksmi un lieto jaunradē informāciju par kultūras mantojumu un pauž savu attieksmi pret to. - <i>ieteikums šo punktu pārcelt uz kultūras studiju optimālo līmeni.</i></p>
4.	
<i>VISC</i>	<i>KPB</i>
<p>Apzinoties un iepazīstot kultūru daudzveidību un globalizācijas procesus, izprotot dažādu kultūru atšķirības un konfliktus, attīsta cieņu starpkultūru komunikācijā.</p>	<p>Apzinās un iepazīst kultūru daudzveidību un globalizācijas procesus, izprot kultūru atšķirības starpkultūru mijietekmē un komunikācijā.</p>
<p>4.1. Pēc konkrētām pazīmēm raksturo globālo procesu izpausmes savā dzīvē, identificē to izraisītās problēmsituācijas ikdienas dzīvē. Analizē kultūras daudzveidības un unifikācijas radītās pretrunas 21.gs. Pamatojoties savā ikdienas pieredzē, novērtē savu kā masu produkta patērētāja rīcību kultūras patēriņa kontekstā.</p> <p>4.2. Izmantojot konkrētus kritērijus, kritiski vērtē mediju informāciju par starpkultūru mijiedarbes procesiem. Vērtē kultūru atšķirību izpausmes no dažādu kultūru piederīgo skata punkta. Veido tolerantas attiecības ar dažādiem cilvēkiem neatkarīgi no viņu kultūras piederības.</p>	<p>4.1. Pēc konkrētām pazīmēm raksturo globālo procesu izpausmes savā dzīvē, identificē to iespējamās problēmsituācijas ikdienas dzīvē. Analizē kultūras daudzveidības un unifikācijas radītās pretrunas 21.gs. Ikdienas pieredzē saskata un kritiski izvērtē masu kultūras patēriņa ietekmi uz saviem paradumiem.</p> <p>4.2. Kritiski vērtē informāciju par starpkultūru mijiedarbes procesiem. Vērtē kultūru atšķirību izpausmes no dažādu kultūru piederīgo skatpunkta. Veido tolerantas attiecības ar dažādiem cilvēkiem neatkarīgi no viņu kultūras piederības.</p>
5.	

VISC	KPB
Attīstoties sabiedrības kultūras vajadzībām, veidojas kultūras produkta piedāvājums un pieprasījums, kultūra attīstās kā tautsaimniecības nozare.	Apzinās kultūru kā virzītājspēku sabiedrības un ekonomikas attīstībā, kā arī savā dzīvē.
<p>5.1. Pēc konkrētām pazīmēm salīdzina kultūras produktu (piemēram, audiovizuālu mākslas darbu vai reklāmu) ar citiem plaša patēriņa produktiem. Salīdzina profesionālās un amatiermākslas jaunrades produktu atšķirības kultūras patēriņā, skaidro pretrunas to vērtības noteikšanā.</p> <p>5.2. Modelē savu un vienaudžu kultūras un mākslas vajadzību un interešu izmaiņas konkrētas kultūras pieredzes iespaidā. Atlasa un lieto atbilstošus digitālos resursus, lai vērtētu dažādu kultūras auditoriju vajadzības, kultūras un tās produkta patēriņa motivāciju</p> <p>5.3. Izvērtē, kādas profesionālās nodarbinātības iespējas piedāvā kultūras nozarēs. Pielāgojas mainīgiem kultūrvides apstākļiem un pieņem lēmumu atbilstoši savām radošajām interesēm un spējām.</p>	<p>5.1. Izprot gan profesionālās, gan amatiermākslas nozīmi jaunrades procesos.</p> <p>5.2. Iepazīst, vērtē un salīdzina uzskatus par kultūras ietekmi uz dažādu civilizāciju attīstības procesiem un to dinamiku. Saskata saistību starp a) priekšstatiem dažādās civilizācijās par ideāliem, vērtībām, cilvēka un dabas mijiedarbību un b) šo civilizāciju attīstības gaitu. Salīdzina minētos priekšstatus un civilizācijas. Meklē un analizē visai cilvēcei kopīgas vērtības, tai skaitā, starptautiskās deklarācijās (ANO, UNESCO).</p> <p>5.3. Izvērtē profesionālas nodarbinātības un karjeras iespējas dažādās kultūras un mākslas nozarēs. Analizē un izvērtē savas spējas un darbības iespējas kultūras jomās (profesionālā un/vai amatiermākslas dalībnieka un/vai patērētāja statusā).</p> <p style="text-align: right;"><i>vīss.</i></p>

Ieteikums papildus ievietot vēl vienu “lielo ideju”, kas ietvertu kultūras struktūras, eksistenciālo jautājumu, ideju, vērtību orientācijas un pasaules uzskatu aspektus.

6.
<i>KPB</i>
Izprotot kultūras uzbūves un veidošanās principus, ir iespējams izkopt savu attieksmi pret Latvijas un Eiropas kultūras mantojumu un mūsdienu procesiem!
<p>6.1. Iepazīst, raksturo un izmanto dažādus kultūras uzbūves modeļus – kultūru analizē. Analizē situācijas un procesus, kuros cilvēku uzvedībā un vērtību izvēlē atspoguļojas kultūras “programmējums” (priekšrokas došana tām vai citām patēriņa precēm, rīcībai, viedoklim, gaumes spriedumiem).</p> <p>6.2. Izprot eksistenciālo jautājumu un problēmu nozīmi gan individuālajā (t. sk. savā) vērtību sistēmā un tās veidošanā, gan dažādu sabiedrību un civilizāciju vērtību sistēmās, pasaules uzskatos un reliģijās. Iepazīst, analizē un stāsta par savu pieredzi saskarsmē ar izciliem pasaules, Eiropas un Latvija mākslas šedevriem, spēj saskatīt to saturā ietvertu vēstījumu, idejas, tēlus un problēmas. Diskutē par mazmainīgā (vispārcilvēciskā) un mainīgā mijattiecībām kultūrā.</p> <p>6.3. Apzinās Eiropas kultūras saknes - antīko kultūru un Bībeles (judeo-kristīgo) tradīciju - un to ietekmi un mijiedarbību Eiropas kultūras vēsturē. Pēta un analizē vērtības, faktorus un tendences, kas ietekmējuši Eiropas Savienības izveidošanos un situāciju mūsdienās. Apzinās un analizē Latvijas kultūrā parādības un tendences, kas to saista ar Eiropas kultūru un novērtē tos faktorus, kultūras procesus, vērtības, kas Latviju atšķir no citām valstīm un kultūrām. Apzinās un analizē kultūras identitātes saglabāšanas problēmu globalizācijas apstākļos. Vēsta par Latvijas kultūru citu kultūru piederīgajiem (veidojot prezentācijas, interneta resursus, digitālus foto albumus, priekšnesumus).</p>